

Vanha kuva Hollolan Kirkonselästä kuvattuna Kapatuosian näkötorresta syksyllä 1989. El

Kirkonselkä

Hollolan kirkonkylän kupeessa sijaitseva Kirkonselkä on ehkä tunnetumpi uhanalaisten vesikasvien kasvupaikkana kuin lintuvenenä. Laajalti ruovikkoisten poukamien linnusto on kuitenkin monipuolinen ja siihen kuuluvat kaikki lintuvesiemme peruslajit vaateliaimpia ruovikoiden asujia myöten. Muuttoaikoina Kirkonselkä on vesilintujen suosima ruokailu- ja lepäilypaikka.

Kirkonselkä on matala, kapean salmen muusta Vesijärvestä erottama selkävesi. Selkä on parisen kilometriä leveä, mutta veden syvyys yltää sen keskiosissa vain kolmeen metriin. Laajat alueet rantojen lähellä ovat huomattavasti matalampia. Mataluus näkyy selvimmin lahdenperukoissa, joiden ruovikot ovat leveitä ja niiden edustalla on kesäisin laajoja vesilintujen ruokailupaikoiksi sopivia ulpukka- ja vitakasvustoja. Kuivan maan puolella lahdenperukoita reunustavat tulvivat rantametsiköt, joiden puustossa on koivun lisäksi runsaasti tervaleppiä. Kirkonselän ympäristössä on myös useita metsäisiä mäkiä. Näyttävimpänä maamerkinä on kirkon-

kylän jyrkkärinteinen Kapatuosianmäki. Mäen laella on näkötorni, jota on takavuosina käytetty muuton seurantapaikkana. Pitkään suljettuna ollut torni on kunnostettu ja avattu uudelleen kesällä 2018.

Kirkonselän rannoilla on toistasataa asuinrakennusta ja loma-asuntoa. Miltei kaikki kuivan maan rannat ovat yksityiskäytössä. Vain laajimmat ruovikot ja tulvivat rantametsät ovat rakentamattomia. Niissä on hankala liikkua, ja korkea ruovikko-kin sulkee näkymät vesialueelle. Koko Kirkonselkä on luonnonsuojelualuetta ja se kuuluu Vesijärven parhaimpien lintulahtien tavoin kansainvälisesti arvokkaaseen lintualueeseen eli IBA-alueeseen. MAA-LI-rajaukseen on otettu mukaan parhaiten säilyneet ranta-alueet, joissa pesii suurin osa Kirkonselän linnuista.

Linnusto

Kirkonselän linnusto on vesilintuvoittoista. Näkyvimpiä lajeja ovat silkkiuikku, sinisorsa, haapana ja telkkä, joita pesii eri puolilla aluetta. Keväisin vesilintuja näkee eniten jäidenlähdön aikaan: Kirkonselkä avautuu pari päivää muuta Vesijärveä aikaisemmin, ja

Härkälinnun pesäpoikaset. El

tuolloin selkävedelle kerääntyy etenkin kuikkia, isokoskeloita, telkkiä ja uiveiloita. Kerääntymät häviävät muutamassa päivässä muun järven avauduttua.

Kesäisin vesilintuja on eniten Pyhäniemenlahdella. Sinne kerääntyy puoliskeltajasorsia, jotka ruokailevat laajoissa kelluslehtikasvustoissa. Niiden seurana on nokikanoja ja yleensä myös jokunen tukkasotka. Syyspuolella vesilinnusto on antoisimmillaan lokamarraskuussa, jolloin Kirkonselkä houkuttelee uiveiloita. Parhaimmillaan on nähty muutaman kymmenen uivelon kerääntymiä. Loppusyksyllä Kirkonselän suulla Pölkynsalmissa ruokailee usein laulujoutsenia.

Kirkonselkä on vesilintujen lisäksi erinomainen ruovikkolintujen pesimäpaikka. Niiden reviirit sijaitsevat hajallaan eri puolilla rantoja, eikä lajistosta tai lintumäärästä saa tavanomaisella retkeilyllä hyvää käsitystä. Ruovikkolintujen olemassaolosta muistuttavat lähinnä alkukesän öinä kantautuva ruokokertusten kuoro ja kaulushaikaran kumeat puhallukset. Ruovikoissa pesii lisäksi useita kurki- ja joutsenpareja, rytikertusia sekä yksi tai kaksi paria ruskosuohaukkoja.

Pyhäniemenlabeti. El

Saapumisohje ja havainnointi

Kirkonselän etelärannalle lähelle Hollolan keskiaikaista kirkkkoa on Lahdesta Vesijärven rantaa noudattelevaa reittiä 16,5 km. Lahden keskustasta järvenrantareitille pääsee vanhan linja-autoaseman ja museon (kartanon) välistä lähtevää Kartanonkatua, joka jatkuu Hollolaan johtavalle Jalkarannantielle–Rantatielle (2956). Kirkonselän pohjoispään havaintopisteisiin on Lahdesta lähes 18 km. Hollolan kuntakeskuksesta Kirkonselän havaintopaikoille tullaan joko Messilän kautta (Rantatielle) tai Vesalan kautta (Kirkkotielle 3161).

Lintujen katseluun sopivia paikkoja on useita. Kaikki ovat yleisessä käytössä olevia rantoja, joille johtaa helppo tieyhteys. Kirkonlahden lintuja voi tarkkailla Hollolan kirkon laivarannasta (kartoissa myös uimaranta). Pohjoisempaan sijaitseva Parinpelton entisen leirintäalueen ranta sopii selkäveden lintujen havainnointiin, joskaan näkyvyys vesialueelle ei ole yhtä hyvä kuin laivarannasta. Paikalle pääsee kuljemalla kirkon ja rannan välistä alkavaa Särkäntietä 600 metriä. Entinen leirintäalue on rannan puolella heti asuinrakennusten loputtua. Leirintäalueen kohdalta alkaa myös Kapatuosian näkötornille johtava polku.

Pyhäniemenlahden linnut näkee Kotomäen itärannalla olevalta uimarannalta. Sinne johtava Kotomäentien alkaa Pyhäniemen kartanon kohdalta. Tietä jatketaan peltoalueen yli, jossa käännetään oikealle. Uimarannan viitta on pienen mäen kohdalla runsaan 300 metrin päässä.

Kirkonselän pohjoispään parhaat lintujen katselupaikat ovat Kutajoen puolella Kirkonlahden suulla. Eteläisempi niistä on uimaranta ja pohjoisempi kylän veneranta. Molemmille pääsee Pyhäniemestä al-

kavaa Kutajoentietä pitkin. Tietä kuljetaan kolme kilometriä, kunnes tien molemmilla puolilla avautuu peltomaisema. Länteen uimarannalle vievä kapea hiekkatie alkaa juuri ennen peltoaukean loppumista. Venerannan löytää jatkamalla Kutajoentietä puoli kilometriä. Rantaan vievä lyhyt tienpätkä alkaa Kutajoentien jyrkän mutkan kohdalta. Venerannalta näkee Pölkynsalmen lisäksi Lahdenpohjanselälle.

Kirkonlahden ja Pyhäniemenlahden ympäristö on hyvää yölaulajamaastoa. Parhaita kuuntelupaikkoja ovat Pyhäniemen kartanon ympäristö ja Kirkonlahden perukka. Lintuja voi kuulostella muuallakin kirkolle vievältä Rantatieltä.

TYYPPILAJIT Laulujoutsen, haapana, punasotka, uivelo, kaulushaikara, ruskosuohaukka, ruokokerttunen, pajusirkku

MUITA LAJEJA Pikkutikka, satakieli, kultarinta, rytikerttunen, mustapääkerttu

HARVINAISUUKSIA Allihaahka, jalohaikara, pikkuhuitti, liejukana, tunturikihi

Auto- ja katselupaikkoja

Kirkonkylän uimaranta ja laivaranta: N 6769620 E 415690 ja N 61°03,142' E 25°26,314'

Entinen leirintäalue (polku länteen Kapatuosian tornille): N 6770270 E 415600 ja N 61°03,488' E 25°26,194'

Kotomäen uimaranta: N 6770253 E 417013 ja 61° 03,497' E 25° 27,764'

Kutajoen uimaranta: N 6771984 E 416406 ja 61° 04,421' E 25° 27,044'

Kutajoen kylän veneranta: N 6772670 E 416600 ja 61° 04,793' E 25° 27,243'

